

CYFARFOD:	Y Cyngor Llawn
DYDDIAD:	24 Ionawr 2013
AELOD CABINET:	Y Cynghorydd Brian Jones
TEITL:	Cynllun Gostyngiad Treth Cyngor – DIWEDDARIAD
AMCAN:	Mabwysiadu Cynllun Lleol erbyn 31 Ionawr 2013
AWDUR:	Dafydd L Edwards, Pennaeth Cyllid

1. Cefndir

Mae Deddf Diwygio Lles 2013 yn cynnwys darpariaethau i ddiddymu Budd-dal y Dreth Gyngor o 31 Mawrth 2013. O'r dyddiad hwn ymlaen, bydd y cyfrifoldeb am ddarparu cefnogaeth i'r dreth gyngor a'r cyllid sydd ynghlwm â hi yn cael ei drosglwyddo i awdurdodau lleol yn Lloegr ac i Lywodraeth yr Alban a Llywodraeth Cymru. Fel y nodwyd yn yr adroddiad gwreiddiol, bydd rheoliadau 2012 a gymeradwywyd ar 19 Rhagfyr yn rheoli gweithrediad cynlluniau gostyngiadau'r dreth gyngor yng Nghymru ac mae'r rhain wedi'u cynllunio i sicrhau bod pob awdurdod lleol yn cyflwyno ffurf gyson o gefnogi'r dreth gyngor.

2. Rheoliadau Newydd 2013

Ar 17 Ionawr 2013, cyflwynodd Llywodraeth Cymru reoliadau newydd 2013 a fydd yn diwygio'r Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiad Treth Cyngor a gymeradwywyd ar 19 Rhagfyr 2012. Yn wahanol i reoliadau 2012, **o dan reoliadau diwygiedig 2013 ni fydd yn rhaid i'r holl hawl wyr sy'n derbyn cefnogaeth o dan y cynllun gostyngiad treth cyngor dalu cyfran o'u bil treth cyngor.** Atodir copi o ddatganiad y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau gyda'r adroddiad hwn.

3. Amseru

Cyflwynwyd rheoliadau newydd 2013 o flaen y Cynulliad am 5yh ar 17 Ionawr ac rwyf ar ddeall y cynhelir y bleidlais ddydd Mawrth 22 Ionawr. Er gwaetha'r newid hwyr hwn i'r rheoliadau, **mae'n rhaid i'r Cyngor fwrw ymlaen i fabwysiadu'r Cynllun Gostyngiad Treth Cyngor** (gan adlewyrchu'r newidiadau) **erbyn 31 Ionawr 2013.** Deallaf nad oes modd newid y dyddiad hwn gan ei fod wedi'i nodi mewn deddfwriaeth sylfaenol, ac o ganlyniad bydd y Cyngor llawn yn bwrw ymlaen i ystyried y mater hwn ddydd lau 24 Ionawr.

Er gwaetha'r amseru hwyr iawn hwn, mae'r newid i reoliadau newydd yn newyddion da gan y bydd yn parhau i ddarparu'r lefelau presennol o gefnogaeth yn 2013/14 i'r hawl wyr (gan dalu 100% o'r Dreth Gyngor os ydynt yn gymwys). Fel ag o'r blaen, mae'r rheoliadau hyn yn weithredol ar gyfer blwyddyn ariannol 2013/14 yn unig, a byddant yn cael eu hadolygu i ystyried newidiadau pellach cyn 2014/15.

4. Goblygiadau Ariannol

Bydd y newidiadau'n cynyddu'r lefel uchaf o gefnogaeth y gall hawl wyr cymwys ei derbyn o 90% i 100%. Cefnogir cost ychwanegol y newid hwn gyda £22 miliwn ychwanegol (cyfanswm i'w rannu rhwng y 22 Cyngor yng Nghymru). Mae Llywodraeth Cymru yn darparu'r £22m ychwanegol hwn, sy'n ymdrin â'r 10 y cant gwreiddiol o doriad yn y ddarpariaeth ariannol fel y cyfrifwyd gan Lywodraeth y DU. Hefyd, mae Llywodraeth Cymru yn lleihau'r Grant Trosiannol cysylltiedig £2 filiwn. Bydd y grant hwn yn cael ei leihau o £4.6m, gyda'r £2.6m sy'n weddill (tua £118,000 i bob awdurdod lleol yn ôl pob tebyg) yn bennaf i dalu am newidiadau i TG, gan na fydd angen y gefnogaeth ar gyfer gwasanaethau cynghori o dan gyfundrefn hawl llawn.

5. Mân Newidiadau Technegol

Bydd rheoliadau diwygiedig 2013 hefyd yn adlewyrchu peth mân newidiadau technegol, yn cynyddu rhai ffigyrau penodol a ddefnyddiwyd o fewn rheoliadau 2012 i gyfrifo hawl i ostyngiad, a hefyd yn cywiro camgymeriad bychan yn rheoliadau 2012.

6. Prosiect i Liniaru Effeithiau Diwygio Lles

Bydd y newid hwn i reoliadau newydd 2013 hefyd yn cael effaith ar brosiect y Cyngor i liniaru effeithiau'r cynigion gwreiddiol. Bydd mesurau presennol i godi ymwybyddiaeth yr hawl wyr, ayb, yn cael eu hailystyried a'u diwygio gyda'r prosiect bellach yn canolbwyntio ar reoli'r problemau gweddilliol, megis gostyngiadau mewn budd-dal tai i gartrefi wedi'u 'tanfeddiannu' ("treth ystafelloedd gwely") o fis Ebrill 2013, cyflwyno 'Credyd Cynhwysol' (a fydd yn raddol ddisodli budd-dal tai o fis Hydref 2013) a pharatoi ar gyfer pa bynnag Gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor fydd mewn grym yn 2014/15.

7. Effaith ar Argymhellion

Effaith fechan iawn y mae'r newid hwn yn ei chael ar yr argymhellion i'r Cyngor llawn. Fel y nodwyd ym mhwynt 9.1 yn yr adroddiad gwreiddiol, ARGYMHELLIR i'r Cyngor fabwysiadu **Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiad Treth Cyngor a Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013 (yn hytrach na 2012)**. Mae'r argymhellion sy'n ymwneud ag elfennau dewisol, fel y cyflwynwyd o dan 9.2 yn yr adroddiad gwreiddiol, yn aros yr un peth, er mwyn adlewyrchu'r lefelau presennol o gefnogaeth o dan y cynllun Budd-dal y Dreth Gyngor.

**CANLYNIADAU I'R YMGYNGHORIAD
CYNLLUN GOSTYNGIAD TRETH CYNGOR**

1. Cyflwyniad a chyd-destun

O Ebrill 2013 mae Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn gostwng y cyllid sydd ar gael ar gyfer Budd-dâl Treth Cyngor o 10%, ac mae cynllun cyfredol Budd-dâl Treth Cyngor yn cael ei ddiddymu.

Mae'r cynllun newydd yn cynnwys rhai elfennau dewisol penodol a all Awdurdodau eu cynnwys o fewn y cynllun, ac mae'n ofynnol i oll Awdurdodau ymgynghori gyda rhai allweddol sydd gan ddiddordeb ynglŷn â'r elfennau hyn.

Cyflwynir yma grynodedeb o'r ymatebion yn unol â'r addewid ym mharagraff 4.3 o'r adroddiad o ddsbarthwyd gyda rhaglen cyfarfod 24/01/2013 y Cyngor llawn.

Cofier, wrth gwrs, fod yr ymgynghori yma ar sail y cynllun / rheoliadau gwreiddiol, ac wedi cau ar 14/01/2013, cyn datganiad y Gweinidog ar 17/01/2013. Felly, cyflwynir y dadansoddiad canlynol er gwybodaeth, gyda golwg ar baratoi ar gyfer 2014/15.

2. Methodoleg

Casglwyd y wybodaeth ar gyfer yr adroddiad hwn drwy gynnal ymgynghoriad cyhoeddus rhwng 17 Rhagfyr 2012 a 14 Ionawr 2013. Gallai'r cyhoedd gymryd rhan yn yr ymgynghoriad drwy gwblhau arolwg ar-lein ar wefan y Cyngor gan ddefnyddio meddalwedd LimeSurvey neu drwy ffonio ag gwneud cais am gopi papur o'r holiadur.

Gofynnwyd cyfres o gwestiynau i'r ymatebwyr yn ymwneud a'i;

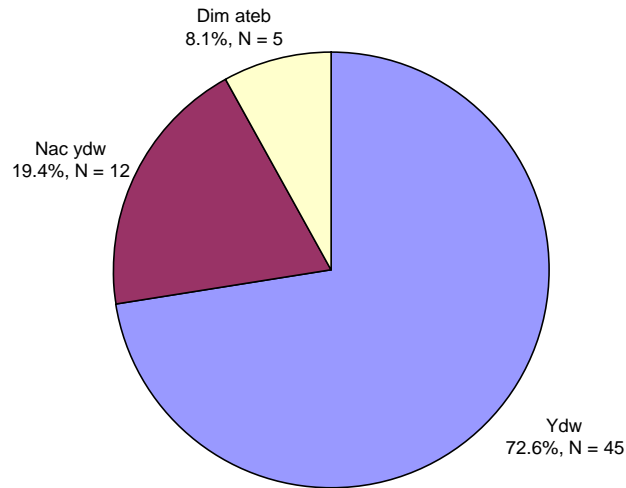
- dealltwriaeth o'r newidiadau sydd ar y gweill
- eu barn am y newidiadau hyn, hynny yw, a ydynt yn cytuno neu anghytuno gyda'r newidiadau
- eu barn am y meysydd ble ceir disgrisiwn lleol i'r Cyngor

3. Prif Ganfyddiadau

Cafwyd cyfanswm cronedig o 62 o ymatebion i'r holiadur a llinwydd ar gyfer yr ymgynghoriad. Derbyniwyd 58 o ymatebion electroneg a 4 o ymatebion ar bapur.

Fel y gwelir yn Ffigur 3.1 mae bron i dri chwarter (72.6%, N = 45) o'r ymatebwyr yn nodi eu bod yn deall sut y cafodd y newidiadau i Gynllun Treth Cyngor eu cyflwyno. Ar y llaw arall nododd bron i 1 o bob 5 (19.4%, N = 12) nad ydynt yn deall sut cafodd y newidiadau eu cyflwyno. Ni dderbyniwyd ymateb gan 8.1% (N = 5).

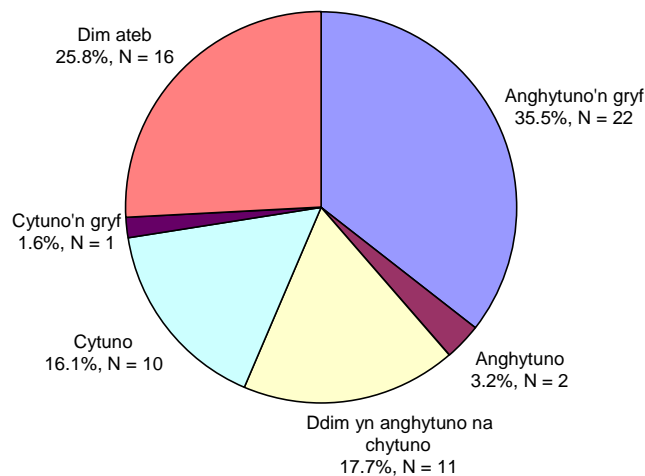
Ffigur 3.1: A ydych yn deall sut y cafodd y newidiadau i Gynllun Treth Cyngor eu cyflwyno, drwy ddatganoli'r cyfrifoldeb i Lywodraeth Cymru a lleihau'r cyllid sydd ar gael?

N = 62

Mae mwyafrif yr ymatebwyr yn anghytuno'n gryf (35.5%, N = 22) gyda'r rheoliadau drafft sydd wedi eu cyflwyno gan Lywodraeth Cymru i greu cynllun cenedlaethol, gweler Ffigur 3.2.

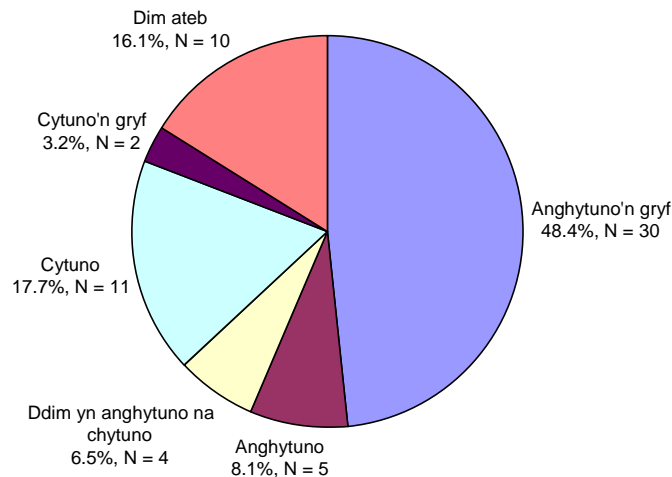
Ffigur 3.2: Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno cynigion yn y rheoliadau drafft i greu cynllun cenedlaethol. Ar y cyfan, mae'r rheolau cymhwyster yn debyg i Fudd-dal Treth Cyngor, ar wahân i'r pwyntiau a nodir yn 3 a 4 isod. Beth yw'ch barn chi am hyn? Rhowch sgôr o 1 i 5.

N = 62

Mae Ffigwr 3.3 yn dangos fod hanner yr ymatebwyr (48.4%, N = 30) yn anghytuno'n gryf gyda rheoliadau drafft Llywodraeth Cymru fyddai'n golygu y byddai pawb yn talu o leiaf 10% o'u biliau Treth Cyngor.

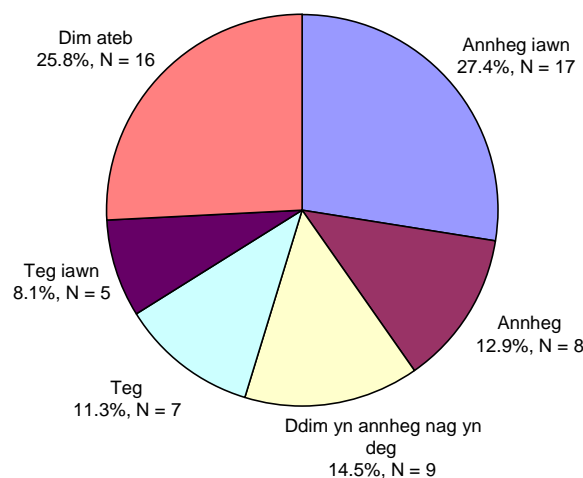
Ffigwr 3.3: Mae rheoliadau drafft Llywodraeth Cymru yn nodi mai'r Gostyngiad Treth Cyngor uchaf ellir ei ganiatáu yw 90% o Dreth Cyngor gros ar gartref, felly bydd pawb, ar ôl tynnu'r Gostyngiad, yn talu o leiaf 10% o'u biliau Treth Cyngor. Beth yw'ch barn chi am hyn? Rhowch sgôr o 1 i 5.

N = 62

Mae Ffigwr 3.4 yn cyfleu teimladau'r ymatebwyr am ddiddymu'r ad-daliad ail oedolyn fyddai'n effeithio ar 89 o bobl yng Ngwynedd. Nododd dros chwarter o'r ymatebwyr (27.4%, N = 17) fod hyn yn annheg iawn a nododd 12.9% (N = 8) ei fod yn annheg. Ar y llaw arall, nododd 11.3% (N = 7) fod hyn yn deg a 8.1% (N = 5) fod hyn yn deg iawn. Dylid nodi y derbyniwyd cyfradd uchel o 25.8% (N = 16) o 'ddim ateb' i'r cwestiwn hwn.

Ffigwr 3.4: Mae'r rheoliadau drafft yn nodi caiff yr ad-daliad ail oedolyn ei ddiddymu o dan y cynllun newydd. O ddiddymu'r gostyngiad hwn, ni fydd 89 o gwsmeriaid yng Ngwynedd yn gymwys mwyach i gael cymorth o fis Ebrill 2013. Beth yw'ch barn chi am hyn? Rhowch sgôr o 1 i 5.

N = 62

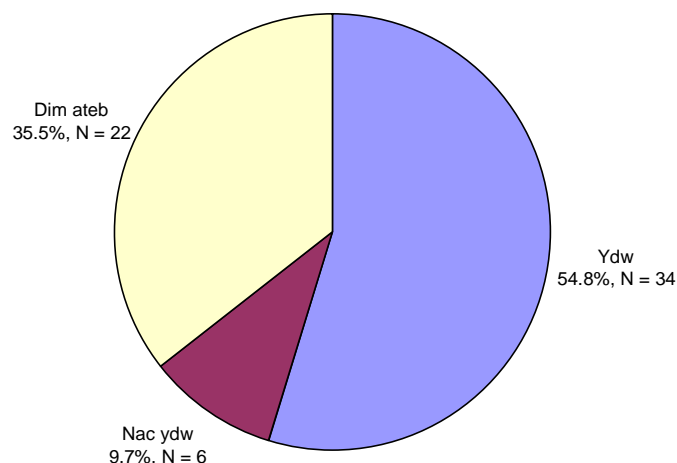
Gofynnwyd i'r ymatebwyr pam eu bod yn nodi fod hyn yn annheg neu'n deg. Derbyniwyd 26 o sylwadau ysgrifenedig, sydd ar gael pe wneir cais.

Rhoddwyd y cyfle i'r ymatebwyr nodi eu sylwadau am unrhyw agwedd o gynllun arfaethedig Llywodraeth Cymru ar gyfer Gostyngiadau Treth Cyngor. Derbyniwyd 27 o sylwadau ysgrifenedig, sydd ar gael pe wneir cais.

Symudwyd ymlaen i ofyn cyfres o gwestiynau am y meysydd mae gan y Cyngor ddisgresiwn lleol drostynt.

Fel y gwelir yn Ffigur 3.5, nododd dros hanner yr ymatebwyr (54.8%, N = 34) eu bod yn cytuno gyda chynnig y Cyngor i gadw'r cyfnod safonol o bedair wythnos ar gyfer taliadau estynedig. Nododd 9.7% (N = 6) o'r ymatebwyr eu bod yn anghytuno gyda'r cynnig yma. Dylid nodi y derbyniwyd cyfradd uchel o 35.5% (N = 22) o 'ddim ateb' i'r cwestiwn hwn.

Ffigur 3.5: Y gallu i gynyddu'r cyfnod safonol o 4 wythnos ar gyfer taliadau estynedig a roddir i bobl ar ôl iddynt ddychwelyd i'r gwaith, a hynny pan fyddant wedi bod yn derbyn budd-dal cymwys perthnasol am o leiaf 26 wythnos. Mae'r Cyngor yn cynnig cadw'r cyfnod safonol o bedair wythnos ar gyfer taliadau estynedig, heb ei newid. A ydych yn credu bod hyn yn rhesymol?

N = 62

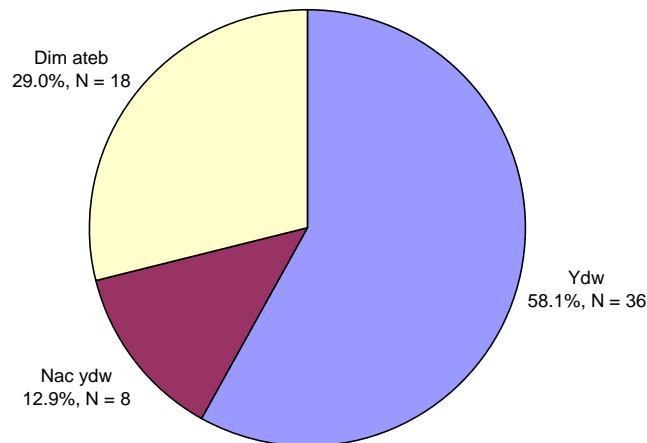
Gofynnwyd cwestiwn pellach i'r chwech o'r ymatebwyr a nododd 'nac ydw'; "Pa gyfnod fyddai'n rhesymol yn eich barn chi?" Mae'r tabl isod yn crynhoi'r ymatebion a dderbyniwyd.

Tabl 1.1: Pa gyfnod fyddai'n rhesymol ar gyfer taliadau estynedig a roddir i bobl ar ôl iddynt ddychwelyd i'r gwaith?

Cynnig	Nifer ymatebwyr
Dim taliad estynedig	1
Pythefnos	0
6 wythnos	2
Arall	1 – cynnig o 4 wythnos
Dim ateb	2
Cyfanswm	6

Mae Ffigwr 3.6 yn dangos fod 58.1% (N = 36) o'r ymatebwyr yn credu ei bod yn rhesymol i barhau i ddiystyru'r incwm o Bensiynau Anabledd Rhyfel a Phensiynau Rhyfel Gweddwon, tra nododd 12.9% (N = 8) eu bod yn anghytuno gyda'r cynnig. Dylid nodi y derbyniwyd cyfradd uchel o 29.0% (N = 18) o 'ddim ateb' i'r cwestiwn hwn.

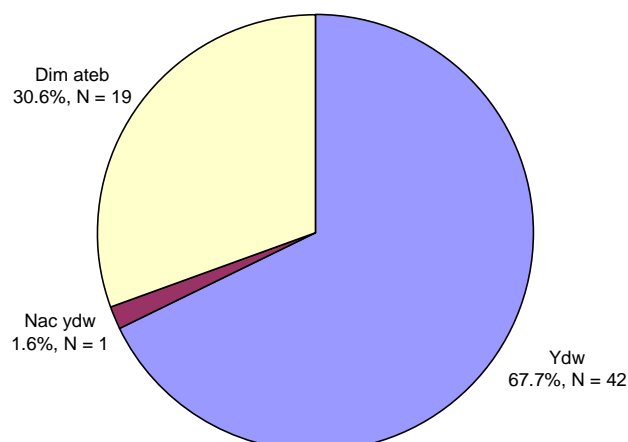
Ffigwr 3.6: Disgresiwn i ddiystyru rhan o swm y Pensiynau Anabledd Rhyfel neu'r Pensiynau Rhyfel Gweddwon, neu'r swm cyfan, wrth gyfrifo incwm. Mae'r Cyngor yn cynnig parhau i ddiystyru'r holl incwm hwn, gan ei fod wedi'i ddiystyru ar hyn o bryd ar gyfer Budd-dal Treth Cyngor. A ydych yn credu fod hyn yn rhesymol?

N = 62

Gwelir fod mwyafrif yr ymatebwyr (67.7%, N = 42) yn cytuno gyda chynnig y Cyngor i gadw at y cyfnod statudol o dri mis ar gyfer ôl-ddyddio dyfarniadau Gostyngiadau Treth Cyngor. Ar y llaw arall 1.6% (N = 1) wnaeth nodi eu gwrthwynebiad. Dylid nodi y derbyniwyd cyfradd uchel o 30.6% (N = 19) o 'ddim ateb' i'r cwestiwn hwn.

Ffigwr 3.7: Y gallu i ôl-ddyddio dyfarniadau Gostyngiad Treth Cyngor ar gyfer cwsmeriaid oed gwaith am yn hirach na'r cyfnod safonol o dri mis cyn yr hawliad. Mae'r Cyngor yn cynnig cadw at y cyfnod statudol o dri mis o ran y cyfnod ôl-ddyddio mwyaf posib. A ydych yn credu bod hyn yn rhesymol?

N = 62

Gofynnwyd i'r un person a atebodd 'nac ydw' (gweler Ffigwr 3.7) "Pa gyfnod fyddai'n rhesymol yn eich barn chi?" Ni dderbyniwyd ymateb.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

Teitl Trefniadau cymorth y Dreth Gyngor

Dyddiad 17 Ionawr 2013

Gan Carl Sargeant, Y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau

Mae Llywodraeth y DU yn rhoi rhaglen eang a sylweddol ar waith er mwyn diwygio'r gyfundrefn les. Fel rhan o'r rhaglen hon, bwriedir rhoi terfyn ar system Budd-dal y Dreth Gyngor ar 1 Ebrill 2013 a throsglwyddo'r cyllid i Gymru er mwyn sefydlu trefn newydd i roi cymorth tuag at filiau'r dreth gyngor. Roedd trosglwyddo'r cyllid yn cynnwys gostyngiad o 10 y cant a oedd wedi'i seilio ar amcangyfrif Llywodraeth y DU o wariant ar gyfer cyllideb 2013-14.

Ar 19 Rhagfyr 2012, pasiodd y Cynulliad reoliadau a fyddai'n rhoi trefniadau newydd ar waith i gynorthwyo'r rhai a fydd yn talu'r dreth gyngor yn 2013-14. Roedd y Rheoliadau (*Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2012* a *Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (Cynllun Diofyn) (Cymru) 2012*) yn nodi mai 90 y cant fyddai lefel uchaf y cymorth y gallai hawlwrwyr cymwys ei gael. Roedd hyn yn adlewyrchu'r diffyg yn y cyllid a drosglwyddir gan Lywodraeth y DU.

Mae Llywodraeth Cymru wedi dechrau pryderu fwyfwy am effaith ymarferol y gostyngiad yn y cymorth i hawlwrwyr. Mae hyn yn arbennig o wir wrth i effaith diwygiadau lles eraill Llywodraeth y DU ddod yn gliriach, er enghraifft, wrth i bobl gael gwybod am effaith uniongyrchol y 'dreth ystafelloedd gwely'. Mae penderfyniad Llywodraeth y DU yr wythnos diwethaf i osod terfyn o 1 y cant ar y cynnydd mewn budd-daliadau wedi gwaethygu'r sefyllfa i rai o'n pobl fwyaf agored i niwed. Ar wahân i'r gostyngiadau eraill sy'n deillio o'r rhaglen i ddiwygio'r gyfundrefn les, bydd hyn yn golygu gostyngiad incwm pellach, mewn termau real, i'r grwpiau hyn o bobl.

Ar sail hyn, mae Llywodraeth Cymru wedi penderfynu cynyddu lefel uchaf y cymorth o'i lefel bresennol o 90 y cant i 100 y cant. Mae hyn yn golygu y bydd hawlwrwyr yn derbyn yr holl gymorth y mae ganddynt hawl iddo ar gyfer biliau'r dreth gyngor. Yn wahanol i Reoliadau 2012, ni fydd raid i'r holl hawlwrwyr sy'n derbyn cymorth dalu cyfran o'u biliau. Bydd y Llywodraeth yn darparu £22 miliwn yn ychwanegol i awdurdodau lleol, er mwyn

iddynt weithredu'r newid. Llwyddwyd i ddod o hyd i'r cyllid hwn gan fod y Llywodraeth wedi rheoli ei harian yn ofalus ac wedi gwneud defnydd doeth o'i chronfeydd wrth gefn a'i chyllidebau adrannol.

Rhaid diwygio'r rheoliadau presennol er mwyn cyflwyno'r newid hwn. Bydd y Llywodraeth hefyd yn achub ar y cyfle i godi rhai trothwyon ariannol yn y rheoliadau presennol a gwneud ychydig o fân addasiadau eraill, a hynny'n rhannol mewn ymateb i gymorth defnyddiol y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol wrth iddo graffu arnynt cyn y Nadolig.

Rhaid i awdurdodau lleol gwrdd â'r amserlen ar sawl achlysur yn y cyfnod cyn cyhoeddi biliau'r dreth gyngor, gan gynnwys yr angen i fabwysiadu cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor erbyn 31 Ionawr. Mae'n hanfodol, felly, fod y diwygiadau yn cael eu gwneud cyn gynted â phosibl. Os nad oes modd llunio'r rheoliadau diwygiedig mewn pryd, gallai awdurdodau orfod wynebu costau sylweddol iawn ar gyfer ailgyflwyno biliau'r dreth gyngor.

Mae'r Llywodraeth wedi gosod rheoliadau diwygio heddiw a bydd yn ceisio'u trafod yn y Cynulliad ddechrau'r wythnos nesaf, gyda chefnogaeth y Llywydd a'r Pwyllgor Busnes. Yn sgil yr amseriad, bydd hyn yn golygu atal y Rheolau Sefydlog. Ni fydd y newidiadau arfaethedig yn effeithio ar y Cymal Machlud a ychwanegwyd at y Rheoliadau ym mis Rhagfyr a bydd y Rheoliadau diwygiedig mewn grym yn ystod 2013-14 yn unig.

Bydd y newidiadau y mae Llywodraeth Cymru yn eu gwneud i'r Rheoliadau yn gwella cryn dipyn ar sefyllfa ariannol yr aelwydydd agored i niwed hynny a fyddai wedi wynebu biliau uwch ar gyfer y dreth gyngor, yn ogystal â'r rheini a fyddai wedi gorfod cyfrannu at filiau'r dreth gyngor am y tro cyntaf.